

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

Життя і здоров'я громадян, діяльність суб'єктів господарювання залежать від ефективного функціонування такої важливої галузі національного господарства як житлово-комунальна (далі ЖКГ). Саме житлово-комунальні послуги (далі ЖКП) є життєво необхідними для громадян. Тому надзвичайно важливо, щоб вони були високої якості та доступними за ціною.

Галузь ЖКГ є своєрідним барометром стану національного господарства, що в першу чергу знаходить прояв у зміні тарифів на житлово-комунальні послуги. Наприклад, при підвищенні цін на газ, енергоносії тарифи на послуги водо- й теплопостачання зростають, тобто активно реагують на зміну ринкової кон'юнктури. Крім цього, зміна цін на ЖКП може привести до зміни цін на інші товари та послуги, у яких вода чи тепло є складником вартості. Наприклад, у разі зростання тарифів на воду, підвищуються ціни на послуги закладів громадського харчування, охорони здоров'я, торгівлі ліками та ін.

На жаль, сучасні реалії функціонування галузі зовсім невтішні, про що свідчить динаміка показників, які характеризують діяльність ЖКГ та стан обслуговування населення. За період з 2003 по 2007 рік протяжність ветхих і аварійних водопровідних мереж збільшилась на 10 тис. км. й становить 34% від загальної їх протяжності; середній рівень втрат води у мережах зріс з 29% до 37%; частка котлів з терміном експлуатації більше 20 років збільшилась з 22% до 25%; у ветхому і аварійному житлі мешкають близько 175 тис. осіб; кількість застарілих та непрацюючих ліфтів у житлових будинках щороку зростає на 3-4% [6]. Як виявилось, коштів на суму 3,4 млрд. грн., що виділила держава, в рамках реалізації першого етапу Загальнодержавної програми реформування та розвитку житлово-комунального господарства на 2004-2010 роки, не достатньо для того, щоб забезпечити поступове підвищення ефективності функціонування ЖКГ та якості житлово-комунальних послуг.

Варто відзначити, більшість підприємств галузі є збитковими, що зумовлено багатьма причинами, головними з яких є такі: необґрунтованість та неприйнятність із економічної точки зору чисельних витрат, що вводять у собівартість послуг; непрозорість фінансової діяльності підприємств у цілому та процедури формування тарифів зокрема, у результаті чого вони отримують додаткові приховані прибутки; специфіка затвердження тарифів із боку органів місцевого самоврядування сприяє тому, що виробники послуг зловживають на стадії планування розміру тарифу; відсутність професійних кадрів і те, що вони не усвідомлюють

проблем галузі, гальмує роботу підприємств; недосконалість методичного забезпечення процесу розрахунку та перегляду тарифів; зловживання підприємствами своїм монопольним становищем і гальмування розвитку конкуренції в галузі; неефективність державного регулювання суб'єктів природних монополій; наявність великої кількості пільг для різних категорій споживачів, що призводить до погіршення фінансового стану підприємств водопровідно-каналізаційного господарства; низька платоспроможність споживачів послуг, що спричиняє зростання дебіторської заборгованості підприємств.

Для розв'язання зазначених проблем вважаємо за необхідне здійснити наступні зміни:

1) вивести необґрунтовані витрати зі складу тих, що вводять у собівартість послуг;

2) запровадити метод визначення граничного рівня ціни в практиці формування тарифів на ЖКП, який є найприйнятнішим у застосуванні, дещо спростовує процедуру щорічного затвердження тарифів і створює стимули в підприємств до зменшення витрат протягом дії затвердженого тарифу;

3) підвищити рівень прозорості процесу надання послуг, залучаючи споживачів до розв'язання проблем галузі та висвітлюючи результати діяльності підприємств ЖКГ через мережу Інтернет або місцеву пресу;

4) надавати дозволи підприємствам самостійно встановлювати економічно обґрунтований рівень тарифів без необхідного затвердження в органах місцевого самоврядування та за умови посилення громадського контролю;

5) створити спеціалізовані навчальні заклади для підготовки висококваліфікованих кадрів та здійснення наукових розробок із метою пошуку нових методів розв'язання проблем галузі, а також вдосконалення методичного забезпечення для розрахунку тарифів;

6) вдосконалити державне регулювання підприємств ЖКГ, що можливе за допомогою передачі контрольних функцій галузевим органам і законодавчого розмежування їхніх повноважень;

7) скасувати частину пільг для деяких категорій споживачів, посилити контроль за пільговиками та переглянути умови добору кандидатів-пільговиків;

8) вдосконалити методи оцінювання платоспроможності громадян для підвищення рівня її достовірності.

Література

1. Реформування відносин у сфері житлово-комунального господарства – складова українського прориву [Електронний ресурс] / Режим доступу: – // <http://gkh.com.ua/gkh/reforma-gkh/view11326/>. – Назва з екрану.